

FAKTA OM

Flytting av sau og geit

Mattilsynet

Flere sykdommer hos småfe har lang inkubasjonstid (inkubasjonstid er tiden fra dyret blir smittet til det viser symptomer). Det gjør det utfordrende å forebygge og bekjempe sykdom hos småfe. Dyrene kan smitte mange andre dyr før du ser symptomer på at de er syke. For å hindre spredning av alvorlige sykdommer er det egne regler for flytting av småfe mellom anlegg.

REGELVERKET ER UTFORMET ETTER ET «FØRE-VAR»-PRINSIPP

Dette for å minimere risiko for at du får sykdom inn i flokken din dersom du henter inn nye dyr. Det minimerer også risiko for at dine dyr bringer sykdom videre til andre dersom du leverer fra deg dyr. Tenk nøye igjennom om du ønsker å ta risikoen ved å ta nye dyr inn i dyreholdet ditt.

Dersom du ønsker å flytte, kjøpe eller selge småfe (sau, geit, vær, bukk, lam eller kje), må du være klar over at:

- Det er forbudt å flytte hunddyr av sau og geit mellom anlegg med småfe
- Det er forbudt å flytte småfe mellom småferegionene og ut av områder som har hatt skrapesjuka
- I noen områder er det i tillegg egne soneforskrifter som setter ytterligere begrensninger på flytting av småfe.

Du kan søke unntak fra forbudene. Informasjon og søknadsskjema finner du på www.mattilsynet.no

EGENERKLÆRING OG VETERINÆRATTEST

Alle sauer og geiter, også hunddyr, skal følges av en egenerklæring fra driftsansvarlig på avsenderanlegget i forbindelse med flytting. Ofte er det nødvendig med veterinærattest også. Du må ta vare på slike attester i minst 10 år.



TESTING FØR FLYTTING

Ved flytting av hunddyr av sau og geit og i noen tilfeller ved flytting av hanndyr vil det være nødvendig å ta blodprøver i avsenderanlegget. Blodprøvene skal undersøkes for mædi/CAE.

I noen deler av landet er det også krav om testing for paratuberkulose i dyrehold med geit.

TRANSPORTDOKUMENT

Når småfe flyttes, skal dyrene følges av et transportdokument. Dokumentet fylles ut av driftsansvarlig i avsenderanlegget.

HUSK Å JOURNALFØRE ALLE FORFLYTNINGER

Dyreholdjournalen skal ha opplysninger om forflytninger både til og fra dyreholdet. I tillegg må du melde fra om forflytningen i Mattilsynets skjematjeneste.

HUSK Å MERKE INNKJØPTE DYR

Alle småfe som flyttes fra ett dyrehold til et annet skal merkes med et hvitt øremerke i tillegg til opprinnelsesmerkene.

Fakta om flytting av sau og geit

NOEN OMRÅDER HAR SONER FOR Å BEKJEMPE SMITTE

Noen områder i Norge har småfesykdommer som vi fortsatt bekjemper. I disse områdene kan det være tilleggskrav for flytting av både hanndyr og hunndyr. Eksempler på dette er mædisonen i Trøndelag og soner på grunn av fotråte i Rogaland.

FELLES INNMARKSBEITE ER FORBUDT

Felles innmarksbeite regnes som overføring av hunndyr mellom anlegg med småfe. Å ha dyr på felles innmarksbeite gir økt fare for smitte mellom anlegg. Det anbefales derfor ikke å dele innmarksbeite med andre selv om dyrene skulle oppholde seg der på forskjellig tidspunkt.

LIVDYRSAMARBEID

Driftsansvarlige for anlegg med småfe kan lage en avtale om livdyrsamarbeid. I livdyrsamarbeid kan både hann- og hunndyr av småfe flyttes mellom opptil fire ulike anlegg og til felles seter uten tillatelse fra Mattilsynet. Småfe kan flyttes innenfor livdyrsamarbeidet uten tilleggskrav til dokumentasjon. Les mer om [reglene for livdyrsamarbeid](#) på Mattilsynets nettsider.

MELD FRA VED MISTANKE OM SMITTSOM SYKDOM

Dersom du har mistanke om smittsom sykdom i småfeholdet ditt, er det viktig å melde fra til Mattilsynet med en gang. Mattilsynet vil vurdere situasjonen, ta ut nødvendige prøver og om nødvendig vil det bli gitt restriksjoner på dyreholdet.



SYKDOMMER SOM KAN RAMME SAUER OG GEITER

- Skrapesjuka
- Mædi/CAE
- Saueskabbmidd
- Byllesjuka
- Paratuberkulose
- Ondarta fotråte
- Og flere andre

GEIT OG SAU BØR HOLDES HVER FOR SEG

Vær klar over at flere sykdommer smitter mellom sau og geit, og kan være mer alvorlig for den ene arten. Vi anbefaler derfor ikke å ha sau og geit sammen.

MER INFORMASJON PÅ NETT

På www.mattilsynet.no kan du finne alle nødvendige dokumenter, som dyreholdjournal, søknadsskjema, egenerklæring, veterinærattest og transportdokument.

Du kan også finne en utfyllende veileder om flytting av småfe, og kortere flytskjema som guider deg gjennom reglene for akkurat den flyttingen du vurderer.

Ta gjerne kontakt med Mattilsynet i god tid dersom du vurderer å flytte småfe, så unngår du å gjøre feil. Vi veileder gjerne!